

TARPTAUTINIS BESTSELERIS

Dargana, tamsa, senosios legendos ir paslaptimis alsuojanti pelkė.

Neabejotinai geriausias metų debiutas.

CRIMEGARDEN

Susanne Jansson Aukojimo pelkė

ROMANAS

baltos lankos

Susanne Jansson

Aukojimo pelkė

Iš švedų kalbos vertė Laima Bareišienė

baltos lankos

Prieš tris savaites

Dzin dzin dzin.

Natali pabudo. Prispaudė pirštus prie smilkinių, kad dzingsėjimas galvoje liautųsi.

Dzin dzin dzin.

Dzin dzin dzin.

Žvilgtelėjusi į žadintuvą įsitikino – dar daugiau negu dvi valandos iki to laiko, kai reikėtų pabusti. Kitaip tariant, buvo mažne kaip visuomet. Jokios migdomosios minties.

Niekuomet tokios minties nebuvo.

Ji atsėdo ant lovos krašto ir ėmė mąstyti, gal dar ko nors nepadarė. Ne. Butas išblizgintas, didžiuma daiktų sukrauti. Krepšiai, dar nenunešti į automobilį, prikimšti stovi koridoriuje. Viskas paruošta.

Ji nusiprausė po dušu ir stačiomis papusryčiaavo, stengdamasi palikti kuo mažiau pėdsakų. Brūkštelėjo raštelį tam, kas gyvens bute, kol jos nebus, ir padėjo virtuvėje ant stalo.

Šaldytuve palikau šiek tiek maisto, gal tau pravers. Nuomos sąskaitos numerį rasi elektroniniame laiške, kurį nusiunčiau vakar. Tikiuosi, čia tau bus neblogai.

Linkėjimai – Natali

Gatvėje viešpatavo sekmadieninė tuštuma ir tylą. Ji sukilnojo paskutinius kraustulius į automobilio bagažinę, atsisėdo prie vairo ir išvažiavo.

Įsukusi į 45-ąją greitkelį šiaurės kryptimi, ji paliko Geteborgą miestui dar neprabudus. Tarytum spruko nuo atsitiktinių santykių.

Po valandėlės sustojo degalinėje prisipilti bako, nusipirkti puodelio kavos ir dar šiokių tokių maisto prekių, kad išsiverstų pirmosiomis dienomis. Paskui kelionę tęsė. Netrukus kraštovaizdis pasikeitė. Aptemo, oras lyg sutirštėjo.

Tik keletas valandų, ir nukeliauji laiku tiek daug metų atgal. Į ežerų ir miškų kraštą. Į žemę, kur iš tikrųjų buvo jos namai.

Natali iš tiesų visą laiką jautėsi svetima didmiestyje prie jūros. Prie gyvastingos neramios nepatikimos jūros. Ji niekuomet nesusigyveno su žmonėmis, kurie nuolat troško buriuoti jūroje, kurie žavėjosi plikomis uolomis ir plačiais horizontais, kurie dievino saulę ir visą laiką troško, kad būtų kuo šilčiau ir kuo mažiau permainų. Jie tarytum to paties tikėjosi ir iš jos, tikėjosi nežinia kokio vidinio polėkio, kurio ji niekuomet neturėjo, bet pamažėle įsigudrino susikurti.

Kiekvieną vasarą, kai vaikštinėdavo per šiltą Bohusleno granitą ir brisdavo į vandenį maudytis, jai regėdavosi, kad jūra nevalingai ištėkš ją ant kranto. Lyg žinodama, kad nepriklauso įprastinei jos aplinkai.

Dabar rugsėjo lietus krito ant priekinio stiklo. Pamažėle, tyliai. Lyg ruduo atsargiai sėlintų į vidų, kad netrukdytų ir nejudintų.

Eikš, galvojo ji. Tu tik ateik.

Tiktai lyk.

Mudu abu tai padarysime.

Ji pravažiavo pro Omolą ir pasuko Fengerskugo link. Visą kūną persmelkė netikrumas, staiga ir nevaldomai, ji susimąstė – ką iš tikrųjų sumanusi padaryti. Ką sumanusi išjudinti. Suvokė, kad netrukus pasieks kelionės tikslą ir jau pernelyg vėlu apsisukti.

Natali lėtai pravažiavo žemyn link meno mokyklos ir seno pastato, kur dabar, kaip žinojo, buvo įrengtos ateljė, galerijos ir dirbtuvės. Prie sankryžos, kur anksčiau tebuvo nedidelė maisto prekių parduotuvė, dabar veikė netgi kepyklėlė ir kavinė, ten ji pamatė jaunų žmonių su medžiaginiais krepšiais, iš didelių stiklinių geriančių ryto latę ar arbatą. Vėliau pastatus vėl pakeitė miškas, o po valandėlės kelias įsuko į beržų alėją, vedančią aukštyn prie dvaro rūmų.

Didelėje žvyruotoje aikštėje stovėjo keletas automobilių. Ji išlipo, automobilyje palikusi krepšius, ir per žvyrą nuėjo durų link.

Pastatas buvo prabangus, su keturiais bokštais, baltu tinko fasadu, liepžiedžių spalvos skardos stogu ir didžiuliais langais, pro kuriuos vėrėsi apylinkių vaizdai. Jis stovėjo ant kalvelės, kaip dažnai ir statomi dvaro rūmai. Neretai jie sugadina gražų kraštovaizdį, puikų ežerą ar kalvotą vietovę.

Šis pastatas atrodė kitaip. Jis žvelgė virš žemės plotų, kurie plytėjo tylūs ir nereiklūs. Virš kraštovaizdžio su miglos apklotais, susikūprinusiomis pušimis ir žemės įdubomis. Kraštas, kur saulės šviesa tarsi nė nepriartėdavo, kraštas, kuris niekuomet neišdžiūdavo. Kuris nuolatos šlapo, lindėjo purve.

O dabar ji čia grįžo laisva valia.

– Ar tai tu nuomosies trobelę?

Moteris, prisistačiusi kaip Agneta, buvo dvaro valdytoja. Apsirengusi dukšliu smėlio spalvos drabužiu, apsiūtu plačia juosta,

dėl kurio aukšta jos figūra atrodė kaip kolona. Tiesūs tamsiai geltoni plaukai su plačiais kirpčiais ant kaktos siekė pečius.

– Taip, tikrai.

Jos vyras stovėjo už nugaros, žemesnis visa galva, apsirėngęs tamsiu kostiumu, ir budriu žvilgsniu tyrinėjo patalpą.

Gustavas, pamanė Natali. Kaip asmens sargybinis. Tokius juodu ir prisimenu.

– Tuomet norėčiau pasveikinti tave atvykusią į Mosmar-keno dvarą. Tikiuosi, žinai, kad išsinuomosi kuklią trobelę. Ji dažniausiai gyvenama tik vasaros mėnesiais.

– Taip, tikriausiai tai ne kliūtis. Juk ji šildoma, ar ne?

– Dvi krosnys ir dyzelinis šaldytuvas. Tik tiek. Vandens at-sineši iš bidonų čia, rūsyje, o mobilųjį telefoną, kompiuterį ir panašiai galėsi įkrauti mūsų kontoroje. Dušas ir tualetas kori-doriuje antrame aukšte. Dar yra ir išeinamoji už trobelės. Kas dar... – pasakė, regis, galvodama. – Ir dar, dviratis. Yra senas, jei norėsi, galėsi jį pasiskolinti. Beje, tu iš kur?

– Aš gyvenu Geteborge.

Ant fojė sienų Natali matė senovinius tapytus elegantiškų storais drabužiais apsirengusių ponių ir orių ponų su kariškių mundu-rais portretus. Būdama vaikas, ji jų bijojo, ypač vieno paveikslo. To, kuriame buvo vaizduojama Sofija Hansdoter, žmona dvari-ninko, gyvenusio čia aštuoniolikto amžiaus pabaigoje. Prisiminė žirnių žalumo Sofijos suknią ir liūdną žvilgsnį.

Buvo sakoma, kad ji neteko septynių iš aštuoneto savo vaikų. Ir kad buvo pamišusi. Kad slapčiomis smaugė savo vaikus, o paskui meldė vyrą, jog palaidotų juos pelkėje už dvaro rūmų. Mat, anot jos žodžių, troško, jog vaikai būtų šalia. Vyras nusileido jos prašymams, kad dar labiau nežalotų jos ir taip jau sudaužytos širdies. Kol vieną dieną, kai pasaulį išvydo aštuntasis kūdikis, jis

staiga suvokė, kaip mirė visi jo vaikai, ir nusprendė naujagimį atimti iš motinos. Sakoma, jog tada Sofija nuėjo į tą vietą, kur buvo palaidoti jos vaikai, žengė tiesiai į akivarą ir dingo.

Niekas nė piršto nepajudino, kad ją išgelbėtų.

Aštuntasis vaikas išaugo į sveiką ir stiprų vyrą, kuris paskui perėmė dvaro valdymą. Jis buvo dabartinio dvaro savininko Gustavo prosenelis.

– Aš ir Gustavas laikome šį pensoną jau daugiau negu trisdešimt penkerius metus, anksčiau juo rūpinosi Gustavo tėvai, – toliau įtaigiai kalbėjo Agneta, buvo aišku, jog ji ne pirmąkart pasakoja dvaro istoriją. – Dvaras priklausė Gustavo giminei nuo šešiolikto amžiaus. Visus jo protėvius matai šiuose kabančiuose portretuose, – ji apvedė aplinkui ranka.

Tą akimirką iš antrojo aukšto nulipo moteris.

– Čia mūsų šeimininkė Jelena, kuri šiapus Venerno ežero gardžiausiai rūko sykus, jei kada sumanytumei pavalgyti pas mus.

Jelena buvo išbalusi ir perkarusi, atrodė toli gražu ne kaip įprasta manyti atrodant putlias šeimininkes.

– O čia Aleksas, pensiono visų galų meistras, – aukštą raumeningą vyriškį, įžengusį pro duris, pristatė Agneta. – Jeigu prireiktų ką nors pataisyti, gali kreiptis.

Aleksas sustojo, išžiūrėjo kažkur aukštai į stogo viršų ir maktelėjo galvą. Paskui nuėjo tolyn į galines patalpas.

– Aš ir Gustavas esame tavo paslaugoms kasdien nuo devintos iki ketvirtos valandos, jei iškils kokių klausimų. Dažniausiai būname kontoroje čia šalia, jei nesame užsikorę ant kopėčių ir nedažome kurių nors diendaržio durų, netaisome sugedusio traktoriaus ar ko nors panašaus. Kitu laiku mudu tikriausiai rastumei rytiniame fligelyje, tenai mes gyvename. Lengva susisiekti netgi tada, kai nedirbame kontoroje, – ji patylėjo kiek ir kalbėjo

toliau. – Ko gero, tai pagrindiniai dalykai. Dabar, kai, kaip paprastai sakoma, nebe sezono metas, čia ne tiek jau daug veiklos. Jei galiu paklausti, tu čia sumanusi nuveikti ką nors ypatinga?

– Taip, ketinu rašyti doktoratą. Apie tai, kaip dėl visuotinio atšilimo nyksta pelkėtos vietovės. Aš biologė.

– Suprantu, – nusišypsojo Agneta ir mostelėjo lango pusėn. – Taigi tu čia atvykai dėl pelkės. Įdomu.

– Ketinu atlikti šiek tiek lauko bandymų pabaigai.

– Ji juk nepaprasta, ši pelkė, – tęsė kalbą Agneta. – Sakoma, kad kitados anais laikais ji buvo vadinama aukojimo pelke.

– Taip.

– Gal esi girdėjusi pasakojimų? Atseit geležies amžiuje čia buvo atnašaujamos aukos dievams. Iš tiesų aukojami net žmonės. Kontoroje turime tokio turinio brošiūrų. Amžių sandūroje čia buvo rastas lavonas iš trečio amžiaus prieš Kristų. Dabar jis yra Karlstado kultūros istorijos muziejuje.

Natali linktelėjo galvą.

– Taip, žinau...

– Bruknyno mergaitė, – tarė Agneta.

– Taip, – pritarė Natali.

– Taigi, ji taip vadinama, toji rasta mergina. Jei kalbėsime apie pelkę, tikiuosi, jog būsi atsargi į ją eidama. Kai kur ji labai gili, o akivarai šiais metais tikrai klampūs. Bet, žinoma, tu ne naujokė.

*

Trobelė žemiau dvaro pastato buvo tik iš kambario ir virtuvėlės. Virtuvėlėje kriauklė be vandens čiaupo, didžiulė malkomis kūrenama krosnis ir vieta valgymui su sofa ir dviem kėdėmis. Kambarėlio baldai – miegamasis čiužinys su kojomis, drabužių

spinta, kuklus rašomasis stalias, du seni krėslai ir staliukas priešais židinį.

Rudens šaltis skverbėsi pro storas rąstų sienas. Viduje drėgna, užtat kvapas gairvus. Viename kampe stovėjo į sieną atremtas veidrodis. Natali prasižergusi susmuko ant grindų ir įsižiūrėjo į savo veidą. Vis dar tikėjosi, kad atrodo kur kas linksmesnė negu jaučiasi. Smėlio spalvos plaukai, trumpinami kartą per metus, vis dar ta pati šukuosena, kokią jai pasiūlė garsus kirpėjas prieš aštuonerius metus, kai buvo fotografuojama madinga šukuosena. Paprastai apkirpti pusilgiai plaukai, panašiai kaip pažo, lengvai prižiūrimi.

Kai Natali buvo aštuoniolika, ją „atrado“ prie kino teatro ir pasiūlė dirbti modeliu pagal sutartį, nors iš tikrųjų ji buvo per mažo ūgio, – geradarystė, už kurią tikriausiai būtų turėjusi neapsakomai dėkoti.

Juk buvo ką tik baigusi gimnaziją ir vylėsi lengvai užsidirbti šiek tiek pinigų, bet neištvėrė šio darbo keblumų. Nepakentė plaukų lako, kuris lindo į nosį, pudros pūkučio, braukančio veidą, ir vaikymo priešais kamerą – ji niekuomet nesuprato visų tų šiurkščių nurodymų, pagal kuriuos turėjo skleisti *išskirtinumą*. Po dviejų mėnesių modelio darbas jai įgriso iki gyvo kaulo.

Iš šios gyvenimo atkarpos kaip svarų indėlį ji pasiėmė tik šukuoseną. Ši nereikalavo daug pastangų ir prisidėjo prie naujingo paviršiaus, kurį ji puoselėjo grynai iš praktiškumo: aplinkiniai buvo patenkinti, tad naudojosi tik tuo paviršiniu vaizdu.

Priebutyje stovėjo du bidonai vandens ir didžiulė pintinė malkų. Pirmiausia Natali pakūrė tiek krosnį, tiek židinį, paskui iškraustė maisto produktus ir sukabino į spintą drabužius. Galop išvyniojo didžiulį vietovės žemėlapių ir prismeigė ant sienos prie rašomojo stalo, o pati apsiavė šlepetes ir apsivilko storą megztinį.

Valandėlę pavaikščiojo aplinkui dairydamosi. Ugnis sprag-sėjo ir traškėjo, o krosnis taip rūko, kad Natali norom nenorom turėjo atidaryti langą.

Netrukus viskas tarytum susitvarkė. Tuomet ji pasišildė itališkų virtinukų iš skardinės, pirktos degalinėje, ir suvalgė sumuštinį su lydytu sūriu iš tūbelės.

Už trobelės buvo sodelis, juosiamas sulaukėjusių erškėtrožių krūmų, o priekyje stovėjo dvi nutrintos medinės kėdės. Dar už kelių metrų aplinkui pelkę vingiavo pasivaikščiojimo takelis.

Ji apsirengė striukę, atsargiai atsisėdo ant vienos iš kėdžių ir įsižiūrėjo į kraštovaizdį. Tarytum niekas ir nebuvo pasikeitę, viskas lyg ir taip, kaip visuomet, ne tik per pastaruosius penkiolika metų, bet per šimtmečius, nuo pirmųjų laikų. Gumburiuotos pilkos pušys. Žvilgantys plotai akivarų tarp žalių šlapių kemsų. Miglota dyknė ant blankios paletės, neryškūs blizguliuoją kupstai ant rūdžių raudonumo plonų rudeninių medžių kamienų.

Ji tarytum girdėjo aidint kuolingą – lyg fleitos garsus, nors paukščiai šįmet jau seniai išskridę. Girdėjo, nors jau taip seniai nebuvo klausiusis džiugaus burbuliavimo, paukščių giesmininkų skrydžio, kurį iš tiesų mėgo iki to laiko, kol viskas pasikeitė, iki jos atmintyje visa tai persimainė į pasityčiojamą, pilną neapykantos kvatojimą, grėsmingą trelę, įspėjančią, jog kažkas nutiks.

Galvodama, kur dabar ketina veltis, pajuto drąsą, bemaž besiribojančią su kvailumu. Lyg nežinia kas verstų ją peržengti ribas, nors pati ir nebuvo deramai pasirengusi.

Kai Natali pažvelgė į vakarų pusę, pamatė virš augalijos kyšančius elektros stulpus. Tuos pačius elektros stulpus, kaip ir už jos senojo miegamojo langų, jie buvo jos rodyklės ir išsigelbėjimas visais tais kartais, kai beveik pasiklysdavo pelkėje. Tai buvo bemaž nesuvokiama mintis: jeigu ji tik laikysis stulpų, galų gale pasieks, pasieks tą vietą, kur viskas prasidėjo ir kur pasibaigė.

Jai pabudus trobelėje pirmą rytą, lauke tebebuvo tamsu. Tamsa buvo vienas iš tų nedaugelio rudens požymių, kurių ji neįvertino. Tamsūs rytai, tamsūs vakarai, para, kuri kasdien praranda vis daugiau dienos šviesos. Tuo atžvilgiu vasaros labiau pageidaujamos; ketvirtą valandą, kai paprastai imdavo girdėti dzingsėjimą galvoje, diena jau būdavo įsibėgėjusi. Šviesiu paros metu lengva atsikratyti sunkaus budinimosi, nenusakomo jausmo, jog kažkas negerai, kol protas apgraibomis ieško priežasties. O rudens tamsos poveikis atvirkštinis. Protas lyg ir trokšta įstrigti tarp sunkumų.

Ji užsidegė šalia lovos žibalinę lempą ir nuėjo prie krosnies. Toji tebebuvo šilta. Lėtai apsikabino ją kaip didelį išsiilgtą draugą, prigludo užsimerkusi ir delnais, strėnomis, skruostu glėbė šilumą. Jos galvoje tvykstelėjo žodis *malda*. *Ar čia kyla toks jausmas?*

Kažkas brūkstelėjo langą, lyg koks aštrus daiktas.

Kas tai?

Ji lėtai prisiartino ir pamėgino pasižiūrėti laukan.

Šarkos?

Nieko nepamatė. Nieko, tik aukščiau už šimto metrų dvaro rūmų kiemo apšvietimas, du nedideli rutuliai, pakibę tamsoje.

Kai lauke šitoks tamsumas, žibalinės lempos šviesa darė ją pažeidžiamą. Jokių užuolaidų, kad galėtum užsidengti. Bet

kiekviename viršutiniame lango kampe buvo įkalta po vinį. Ji pasilypėjo ant kėdės, surišo du storus megztinius ir pasistengė juos pakabinti taip, kad uždengtų langą arčiausiai lovos. Atrodė prastai. Reikia prisiminti ir pasiieškoti tinkamo apklotu. Arba paklodės. Ir kitiems langams.

Iš kelioninio krepšio ji išsiėmė vakarykštį laikraštį ir vėl palindo po antklode. Pamėgino pasiskaityti diskusijas apie energetikos politiką, bet nepajėgė susikaupti. Į ją spoksojo langas. Į vidų stebeilijosi tamsa.

Po velnių. Kaip čia jai seksis?

Ji nesitikėjo, kad jausis kaip nesavam kaily. Neplanavo šito. Ne, vyt šalin tokias mintis. Dabar jai svarbu susitelkti į du dalykus: darbą ir tą neaiškią slaptą užduotį, kuri, kaip jai rodėsi, buvo susijusi su ja pačia.

Niekas nežinojo, kad ji Mosmarkene. Niekas, tik jos vadovas, kuris irgi buvo išvažiavęs.

Pačiai Natali labai patiko vien mintis išvažiuoti. Dingimas iš įprastinės aplinkos turėjo lyg ir kokio apsivalymo, buvo lyg kokia laisvės sąlyga.

Prieš keturiolika metų ji netarusi nė žodžio paliko šią vietovę. O kai dabar grįžo, tarytum atsuko veidrodį kita puse, supynė atgal visą kelią, kad galėtų išpainioti mazgus ir viską pradėti iš naujo.

Daugumas draugų vargu ar pastebės, kad Geteborge jos nebėra, jie mokslininkai, kaip ir ji pati, pasklidę po visą Žemės rutulį.

Tai nustebintų gal tik jos tėvius.

Per pastaruosius metus Natali nebesistengė palaikyti su jais ryšių, o ryšiams silpnėjant aštrėjo priekaištai, ypač įmotės Harietos.

– Tai tokia padėka už viską, ką dėl tavęs padarėme? – paklausė Harieta, kai jiedvi mezgė kažką panašaus į pokalbį. Įtėviai

apsilankė atnešti gėlės Natali gimtadienio proga, ir Harieta nepajėgė tvardyti. Apvalus veidas visas paraudo, ji iš paskutiniųjų stengėsi neapsiverkti.

Natali įtėvis Larsas, kol buvo pas ją, nenusirengęs viršutinių drabužių visą laiką prasėdėjo ant kėdės. Jis be paliovos tampėsi ūsus nudūręs akis į grindis.

– Jau eisime, – tarė jis galop. – Atlikome, ką sumanę. Ji juk nenori.

Natali tam tikra prasme pritarė šiurkščiam jo nusiteikimui, bet apskritai nieko nepajuto. Nieko. Ir tikriausiai tą suprato Harieta.

Išeidama Harieta įsispyrė į ją akutėmis be jokios užuojautos ir dusliu balsu ištarė:

– Ar žinai, kokia esi pabaisa? Visuomet maniau, kad taip elgiesi todėl, kad esi tiek išgyvenusi, bet dabar nebežinau. Gal tu tiesiog esi *tokia*: paviršutiniška, bejausmė ir nedėkinga.

Stipriai susiveržusi chalato diržą per juosmenį, Natali atsisėdo kambario viduryje, kad suvaldytų ir įžūliai pasitiktų netikrumo jausmą. Priešais pasidėjo dokumentų pluoštą: rezultatus matavimų ir bandymų, kuriuos anksčiau atliko Vokietijoje, Nyderlanduose, Lenkijoje ir Danijoje.

Kokia tyluma, pamanė ir apsidairė. Trobelėje buvo taip tylu. Taip sunku. Gal jai tik būtina apsiprasti.

Pamėgino įsiklausyti į tuos vis dar ją supančius garsus: kurtų prieš miegą musės zyzimą ant virtuvės lango, traškesį ir skersvėjo traukimą krosnyje, duslų varnos krankimą netoliese. Ji pamėgino susitelkti į kvapus. Kur kas sudėtingesnė užduotis: degančios malkos, muilas, suodžiai.

Ji išskleidė tvankos frakcijų diagramą ir ėmė mąstyti apie nukrypimus. Kodėl, pavyzdžiui, Vokietijoje ir Lenkijoje skaičiai

didesni? Ar tai priklauso nuo metų laiko, aplinkos sandaros, o gal čia visuotinio atšilimo pasekmė?

Jos užsieniečiai kolegų, kurie tyrinėjo panašius klausimus, pirmiausiai dirbo poliarinėse srityse, didžiuliuose niekuomet neatitirpstančiuose arealuose. Kai dėl visuotinio atšilimo šios vietovės ėmė atitirpti, Žemėje prasidėjo vyksmas ir į atmosferą paplūdo dar daugiau šiltnamio efekto dujų. Buvo svarbu, kokio dydžio tas pagausėjimas ir kaip iš viso veikia atšilimas.

Anksčiau Natali priklausė Šiaurės mokslininkų komandai, kuri tyrinėjo tą reiškinį Švedijos kalnuose. Kai atsitiktinai atsirado poreikis labiau iširti šiaurinius ir Vidurio Europos pelkynus, ji kaipmat griebėsi užduoties – ir gavo darbą.

Jos darbas iš tiesų būtų reikšmingas indėlis į klimato tyrimą, kuris toks svarbus politikų sprendimams. Bet iš pat pradžių, kai būstas Mosmarkene jau buvo išnuomotas ir kelionė bemaž suplanuota, Natali susivokė, kad kur kas daugiau negu vien darbinis interesas ją vilioja vieta. Kad yra ir asmeninis motyvas, kad jos pasirinkimą ir ryžtą pagrindė visai kas kita, nei ji iš pat pradžių manė.

Ją apsėdo mintys, kaip akivaizdžiai tai galėjo atsiliepti jai vėliau. Užspeitė ją į kampą ir nugalėjo, kad pasiduotų, o tik tada leido atsipalaiduoti. Ir nors ji dar nedrįso pernelyg ilgai raustis savyje, kad ir kaip ten būtų, atgal nepasitraukė.

Ji atvyko čionai, į ypatingą dykynę klampiose žemėse tarp Dalslando ir Vermlando.

Gal tai ir buvo pats svarbiausias dalykas.

*

Iš trobelės Natali išeidavo tik nusimaudyti po dušu, atsinešti vandens ar įkrauti kompiuterio ir mobiliojo telefono. Turėjo

įsikurti trobelėje, pirmiausia įsitvirtinti, o tik tada iš rimtųjų keliauti į pelkyną.

Žemėlapyje ji iš anksto nusibraižė vietas, kur ims įvairius mėginius. Kad matavimai būtų svarūs, turėjo per dvi dienas paimiti mėginius iš dvylikos visiškai skirtingų pelkės vietų, Paskui tokius pat bandymus atlikti lapkričio mėnesį, kai žemė atšals.

Pirmosiomis dienomis ji nė žodžiu nepersimetė su jokių žmogumi. Bet kiekvieną popietę maždaug tuo pačiu laiku per langą matė, kaip jos amžiaus vyras bėga pro šalį tilteliu. Kaskart smalsiai pažvairuodamas trobelės pusėn.

Sykį, kai jis priartėjo bėgdamas, ji kaip tik ėjo iš tualetu lauke. Vyras sustojo ir gaudydamas orą atsirėmė rankomis į šlaunis. Iš pradžių jie apsimetė lyg nematą vienas kito, paskui mandagiai sveikindamasis jis linktelėjo galvą.

– Labas, – tarė vis dar uždusęs. – Tai čia gyvena tu?

Natali pasijuto tarsi sugauta. Nesitikėjo, jog su kuo nors susidurs, buvo numaciusi laisva valia vengti bet kokio bendravimo.

– Na, gal ir būtų galima taip sakyti, – tarė ji. – Atsitiktinai. Aš tik nuomojuosi.

Ji pasisuko eiti į trobelę.

– Puiki vieta. Aš Johanesas, – tarė vyriškis ir kilstelėjo ranką sveikindamasis. – Ar aš... gal galėčiau paprašyti stiklinės vandens. Pampiršau pasiimti butelį. Klaikiai ištroškau.

– Žinoma, – ji įėjo į trobelę, atnešė stiklinę vandens ir padavė.

– Ačiū, – tarė jis, išmawkė vandenį vienu gurkšniu ir grąžino stiklinę. Nusišluostė prakaitą nuo veido marškinių apačia, paskui atsitiesė ir ranka pasiglostė žvilgius plaukus.

Juodi kaip varno plunksnos, toptelėjo jai mintis. Gražūs.

– Ar gera čia bėgioti? – paklausė turbūt todėl, kad bent ką pasakytų.

– Nuostabu. Na, ši vietovė... – jis pakraipė galvą, lyg nerasdamas tinkamų žodžių. – Fengerskuge aš lankau meno mokyklą, ir, regis, niekas, su kuo kalbėjau, nėra čia buvęs. Nesuvokiama. Čia taip puiku. Bet sutinku, – taręs nusišypsojo. – Puiku būti čia vienam, – linktelėjo į ją galva: – O tu? Ką čia veiki tu?

Ji dvejojo. Žodžiai jos viduje priešinosi, nenorėjo pasklisti, norėjo pasislėpti ar tik pailsėti. Buvo nusikamavę nuo paslaugumo, nuo amžino žaidimo palaikymo. Ir vis dėlto jis kažkuo traukė Natali.

Be to, ji negalėjo neigti, kad iš arčiau jis pasirodė turįs tokio svaiginančio švelnumo, paprastai tokia odos spalva vadinama *alyvuogiy*. Ji troško slapčiomis pasižiūrėti į jį valandėlę ir pamąstyti, kokie genai ir riebalų rūgštys suteikė jo odos ląstelėms tokio pranašumo.

– Aš matuoju šiltnamio efekto dujas pelkių gelmėje, – tarė ji, užsikišdama už ausies plaukų sruogą. – Be kita ko. Arba turėsiu matuoti. Kol kas dar rimtai nepradėjau.

– Šiltnamio efekto dujas? – paklausė jis. – Ar yra toks darbas?

– Ne... aš rašau mokslinį darbą. Biologijos.

– Šit kaip, įdomu, – jo žvilgsnyje žybtelėjo susidomėjimas. – Būtų smagu daugiau apie tai paklaustyti, – pasakė, patylėjo lyg gilindamasis į jos žodžius ir kalbėjo toliau: – Bet netrukdysiu. Tikrai vėl pasimatysime, aš čia bėgioju mažne kasdien.

Jis kilstelėjo ranką atsisveikindamas ir nubėgo aukštyrą į stovėjimo aikštelę.

Kol jis dingo iš akių, Natali žiūrėjo į raumeningas jo šlaunis ir blauzdas. *Ilgos ir miklios, pamanė. Ištvermingos.*

Per kitas dienas, kai Johanesas bėgdavo pro šalį, ji tūnodavo viduje. Kiek pasitraukusi nuo lango, bet pakankamai arti, kad galėtų jį stebėti, o jis nematytų.

Vieną popietę ji pasidavė postūmiui ir užplikė pilną arbatinį. Jam einant pro šalį, Natali jau sėdėjo ant vienos iš kėdžių prie trobelės su arbatos puodeliu.

– Ar galėčiau pakviesti šlakelio arbatos? – šūktelėjo.

Jis sustojo, persibraukė ranka per skruostą ir nusteбęs kils-telėjo antakį. Iš pradžių Natali nesuprato, ar jis suglumo iš ne-tikėtumo, ar paprasčiausiai pamanė, jog tai keistas kvietimas, ir iškart pasigailėjo. Bet ištarė: „Su didžiausiu malonumu“ ir pa-suko prie jos.

Ji jautėsi ir susijaudinusi, ir sutrikusi – atnešė pieno, cuk-raus, dar vieną puodelį ir viską sudėjo ant stalelio tarp kėdžių.

Vaikinas atsisėdo. Jo judesiai buvo ramūs, grakštūs, užėmė vietos ne daugiau nei reikėjo, bet ir ne mažiau. *Atviras viskam, neturįs ko slėpti*, dingtelėjo jai, o kartu krūtinę nusmelkė šaltis: *Kaip aš, tik atvirkščiai*.

Į puodelį jis įsidėjo kelis šaukštelius cukraus. Kai pamatė, jog ji skeptiškai šypso, nusijuokė.

– Žinau. Mano tėtis buvo marokietis, cukraus alkis mano kraujyje.

Popietės saulė greit leidosi, abu atsilošė ant kėdžių.

– Na, tai kaip sekasi kalti mokslus? – paklausė ji.

– Visai neblogai. Geri dėstytojai. Malonūs kurso draugai. Tylu, ramu, taigi įmanoma tikrai daug nuveikti.

– O ar nepasidaro kiek nyku? Jeigu pavargsti nuo studijų?

– Taip, gal mažumėlę. Bet jei nori pabendrauti, irgi tikrai gerai. Juk yra koncertų, vakarėlių ir panelių, – jis pasigrėžė į ją, lyg ketindamas nukreipti dėmesį nuo savęs. – Tačiau pasakok tu. Kaip ketini imtis darbų? Matuoji šiltnamio efekto dujas, kaip tai daroma?

Natali papasakojo apie bandymus, kurių ketino imtis po švenčių. Jis įdėmiai klausėsi.

– Ar nenorėtumei draugijos? – paklausė paskui. – Atrodo įdomu. Mielai pasižiūrėčiau, kaip tai daroma. Galėčiau tau padėti ir... panešti daiktus. Ar šiaip ką nors.

Stojo tylą.

Kažkas sukirbėjo jos viduje; pasali vilionė susipynusi su negrabiu šiurkščiu baimės jausmu. Ir dar – mintis, kaip naudinga turėti dar dvi pagalbines rankas.

– Tu nori? – ji žiūrėjo tiesiai priešais save. – Taip, kodėl ne. Be abejo, būtų lengviau.

*

Pirmiausia turėtų leisti į pelkyną pati, pamanė, be Johaneso. Jai pačiai reikėjo pasirodyti pelkei, niekieno nestebimai. Be to, dar ir paruošti matavimų vietas. Įsmeigti į žemę dvylikoje skirtingų vietų nupjautus vandentiekio vamzdžius. Juos uždangstyti dangteliais su guminiiais kamštukais, kad būtų galima pradurti adata ir įsiurbti dujų.

Šį rytą ji pabudo neįprastai vėlai. Dzingsėjimas galvoje buvo kiek silpnesnis negu anksčiau. Užtat viduje kunkuliavo nerimas, jis tarytum klaidžiojo po kūną, nuo krūtinės į galvą, paskui vėl leidosi į paširdžius. O dabar įsikūrė visame kūne. Natali jautėsi kaip negavusi kvaišalų narkomanė, numojusi į juos ranka ir atsisakiusi vartoti. *Kas gero iš to išeis*, klausė velnias nuo dešinio jos peties, *ką tu čia veiksi, keliauk namo*. Ant kairio peties buvo ne angelas, o tuštuma. Neryški dėmė. Kai ji tarsis išgirdo savo mintį: Aš, ta dėmė nusvilino jai po akių vokais.

Pusryčiaavo vaikščiodama į lauką. Atsidarė duris, kad jaustų gražų rudens orą, žingsniavo po kambarius ir laukan, susidarė sąrašą daiktų, kad nepamirštų nieko, kai juodu keliaus į pelkę ir tenai užkandžiaus.

Žemiau trobelės lieptelis vedė į pelkę. Jai reikėjo tik eiti, dėlioti į priekį vieną koją po kitos. Ne pati sunkiausia užduotis. Neturėjo būti sunkiausia.

Galų gale Natali taip ir padarė, tiesiog negalvodama, – viskas panašiai kaip einant maudytis: būna per šalta ir nežinai, kodėl reikia taip elgtis, bet paskui bemaž visuomet jautiesi puikiai.

Jos kojos ant lieptelio. Jos kūnas ant šios žemės vėlei. Laikas tarp dabar ir anuomet suspaustas iki peteliškės sparnelių plonumo, sunaikintas keliais sparnelių plastelėjimais.

Galelį paėjęs laipteliu. Įsuko į pelkę, kur penkių nusitrynusių lentų klojinys žymėjo ilgą kampuotą liniją, kertančią kraštovaizdį. Nuo seno jis neatrodė labai pakenkęs klampynei, bet vis dėlto turbūt buvo šiek tiek patvarkytas.

O juk nuo tada praėjo bemaž penkiolika metų.

Šviesa slopi, oras vėsus. Žemė plytėjo aplinkui gelsdama, pilkėdama. Medžiai, kurie jai visą laiką rodėsi pritūpę, susirietę, dabar atrodė pasilenkę iš pagarbos. Lankstėsi ir linkčiojo. Lyg sveikindamiesi.

Ji irgi pasisveikino; atsargiai atsivėrė, atsipalaidavo. Leidosi vedama į priekį. Laikas išsivadavo iš rėmų ir liejosi į daiktą, gabalėlis po gabalėlio, kol ji pasijuto esanti supančios aplinkos dalis. Lyg judanti mozaikoje, kur jos kūno gabalėliai susiliejo su aplinkos gabalėliais.

Ėjo lėtai ir ilgai, kol atsargiai perlipo per kelis tvirtus kaurburius ir atsisėdo prie pušelės pailsėti atrėmusi nugarą.

Ir sėdėjo taip, įsigilinusį į savo pačios kvėpavimo ritmą. Ėmė dulkti lietutis. Lašai krisdami ant neperšlampamos striukės barbeno kaip rytais smulkus lietutis į palapinės brezentą. Atsidavė spygliuočiais medžiais. Šlapi botai buvo pilni pageltusių sotvarų lapų, jie jau pradėjo kristi nuo šakų. Ji paėmė kelis lapelius

ir atsargiai sutrynė tarp pirštų, įkvėpė aštraus gaivaus kvapo ir užsimerkė.

Praslinko kokia valandėlė. Gal tik ketvirtis valandos. Paskui link jos ėmė slinkti migla, lyg koks smalsus gyvūnas, nežinia kokių ketinimų skatinamas. Sliūkino pirmyn lyg lieždamas šlapią žemę, prisėlino prie jos kojų ir apgobė.

Lyg sakydamas: *Tu. Čia tu. Ilgai užtrukai.*

Ji nejudėjo. Kvėpavo trūksniais. Sėdėjo ramiai ramiai vos prasimerkusi ir laukė, kad ta valandėlė nutoltų.

Nejučiomis jai pro lūpas išsprūdo šnibždesys: *Žinau. Šiek tiek užtrukau. Bet dabar esu čia.*